

NOORD-BRABADANDER

Donderdag 19 April.

DICERE VERUM QUID VETAT
HORATIUS.

Dit blad verschijnt driemaal per week, en wel Dingsdags, drie maanden; franco tol aan het naaste Postkantoor f 3-50 diegenen, welke geene 5 regels behopen, tegen 75 cents Gepaasde Zegelregten; de Advertentien, Bekendmakingen worden ingezonden aan het Bureau van den Noord-Brabander

Donderdags en Zaturdags. De prijs van hetzelfde is f 3-00 per Advertentien worden tegen betaling van 15 cents per regel, en behalve voor iedere Advertentie 35 cents voor aan het Rijk en andere Stukken, behoren op ongezegeld papier, franco te s Hertogenbosch.

FRANKRIJK.

PARIS, den 15 April.

De uitvaart van Mgr. de Bovet gewezen Aartsbisschop van Toulouse is dezer dagen met de grootste pracht in de kerk der vreemde missien gecelebreerd. Zes Prelaten waren daarbij tegenwoordig, te weten Mgr. de Aartsbisschop van Parijs; Mgr. de Aartsbisschop van Chalcadonie; Mgr. de Bisschop van Nancy; Mgr. de Oud-Bisschop van Beauvais en Mgr. de Bisschoppen van Pamiers en Marocq. De mis werd door een geestelijke der parochie gecelebreerd. Drie Bisschoppen gaven na den afloop den zegen. Eene deputatie van het kapittel van den heiligen Dionisius en vele geestelijken der hoofdstad waren bij deze plegtigheid tegenwoordig. Nadat de steet der vrouwen Carmelissen begeven alwaar het ligchaam, na de gewone gebeden, in een der grafkelders is ter aarde besteld geworden. De toeloed was talrijk. Mgr. de Aartsbisschop van Chalcadonie, Mgr. de Bisschop van Nancy, Mgr. de Bisschop van Pamiers en Mgr. de Oud-Bisschop van Beauvais droegen de vier slippen van het doodskleed.

NEBERLANDEN

SHERTOGENBOSCH den 18 April.

Wij zijn thans in staat gesteld de aanspraak te doen kennen, welke de Minister van Buitenlandse Zaken, den 13 Maart jl. in de beide Kamers der Staten-Generaal heeft gehouden.

EDELMOEGENDE HEEREN!

Alvorens tot het hoofddoel mijner mededeeling, de aanwijzing der tegenwoordige gesteldheid van het Belgische vraagstuk, over te gaan, acht ik het noodig U Edel Mogenden met eene bijkomende omstandigheid bekend te maken, onbeduidend in haren oorsprong, doch enig gewigt gekregen hebbende ten gevolge der houding daarbij door Groot-Brittanje en Frankrijk aangenomen.

In den strategischen kring der Duitsche Bondsvesting Luxemburg, binnen welke het Bondgenootschap steeds het beginsel heeft volgehouden van geene krijgsmagt noch beheer der Belgen te doen, ligt het bosch, bekend onder den naam van Grünwald, volgens de onderhandelingen ter Londensche conferentie bestemd, om voortdurend te blijven onder het Groot-Hertoglijk bestuur. De Belgen, in 1831 en 1833 eene houtkapping en veiling aldaar beproefd hebbende, werd zulks tegengegaan, en bij een bondsbesluit het gebruik van het bosch aan de Belgen ontzegd, en het reeds geveld hout ter beschikking gesteld der Luxemburgsche beambten, met opdracht aan de militaire magt der vesting, om deze bepaling te ondersteunen. Tegen het einde van 1833 herhaalden de Belgen hunne poging, zich beroepende op de overeenkomst, den 21 Mei van dat jaar door Nederland met Frankrijk en Groot-Brittanje gesloten; waarop de Bondsvergadering al wederom bij besluit haar vorig verbod tegen hen vernieuwde, en eenen naderen last verstrekte op den opperbevelhebber van Luxemburg, om de nakoming van hetzelfde te verzekeren, ten gevolge waarvan de houtveiling dan ook achterwege bleef.

Volgens de onwettelijke bewoordingen van dat besluit, had het ten doel om in het Luxemburgsche gebied buiten het door de Belgische krijgsmagt bezette gedeelte gemeld beheer aan België toe te staan, hetwelk tot nog toe niet was erkend en uitgeoefend geworden, om het zeer bedenkelijke beginsel niet te laten gelden van de Belgische zijde omtrent den zin der overeenkomst van den 21 Mei 1833 te berde gebragt, en om, in het militair belang der vesting, zich zeker te stellen van te kunnen voorzien in hare behoeften van hout, door de uitsluitende beschikking over de bosschen in haren kring gelegen. Voor het beheer dier bosschen deed de Groot-Hertoglijke regering de ontrouw geworden bosch-beambten

dadelijk door andere vervangen, welke steeds werkzaam zijn gebleven, zoowel in de herstelling der ontvreemde titels, als in het doen gelden derzelve tegen de aan de domeinkas plichtschuldigen. In de gemeenten, binnen den militairen kring gelegen, zijn de boschwachters, oischoon door de Belgen van hunnen post ontzet, ingelijk voortgegaan met het inzenden hunner berigten, en met het tegengaan, zoo veel mogelijk van wanbedrijven in de bosschen. Van zijnen kant handelde het burgerlijk en militair bestuur der vesting steeds in overeenstemming met dien slaat van zaken. Zod werden er in het begin van 1834 dertig personen als schuldig aangevozen, of op heeter daad betrap, door patrouilles uit de vesting gezonden aangehouden, en te Luxemburg gevonnisd, alwaar nog in 1837 vier personen van bosch-misdrijven beschuldigd, voor het Hof van Assises werden teregt gesteld. Heeft men nu ook van de Belgische zijde eenige lieden voor boschwachters willen doen doorgaan, zoop kan hunne uitoefening dier betrekking slechts in naam bestaan, vermits de Belgische militairen en gendarmerie van den strategischen kring zijn uitsluitend, en dus aldaar niemand kunnen aangehouden. Daarenboven heeft de Duitsche Bondsvergadering in dien kring aan de Belgen niet alleen den militairen toegang, en de militaire listing, maar bepaaldelijk het gezag over de bosschen ontzegd.

Dien overeenkomstig, en toen het tijdsverloop de noodzakelijkheid had doen geboren worden om tot behoud van het Grünwald, en tot gerief der vesting, eenige houtvellingen in het bosch te laten verrigten, werd, bij bondsbesluit van den 12 October 1837, het gouvernement der vesting gemachtigd om het gebruik van het bosch in het reeds genoemde gedeelte des Grünwalds zoo veel noodig tegen inbreuken en storing te beschermen.

Bij niemand kwam het op om van deze eenvoudige, en met den aard der zaak zoo geheel strookende beschikking, welke daarenboven België, dat geen gebruik mogt maken van het bosch, noch uitzigt had van het ooit te bezitten, geenszins benadeelde, de bezwaren vooruit te zien, waarmede Engeland en Frankrijk daartegen zijn opgetreden. Zij hebben aantreiding gegeven tot de wisseling van een aantal overgelegd wordende Notas tusschen den Engelschen gezant aan het Nederlandsche Hof, Sir E. Cromwell Disbrowe, Lord Palmerston en den Franschen gezant aan het Ned. Hof, Baron Mortier, met Z. Exc. den Minister van Buitenlandse Zaken; in welke de twee Mogendheden getracht hebbende den bedoelden maatsregel te doen voorkomen, als eene inbreuk op de conventie van den 21 Mei 1833; daarenboven het materiele punt alhier ter sprake brengende, terwijl men dezertijds gemeld heeft te moeten bedwingen, dat eene houtveiling in het Grünwald niets gemichts had met die conventie, en de materiele kwestie geheel Duitsch was, en Nederland niet aanging.

Den 10 December jl. heeft de Fransche gezant te Frankfort te dezer zake ook eene nota gerigt aan de Duitsche Bondsvergadering. Daar dezelve verdaagd was, en eerst deze maand hare zittingen hervat, is die nota tot hiertoe nog onbeantwoord gebleven. Intusschen hebben de te Frankfort aanwezige leden der vergadering eene tijdelijke beschikking genomen, ten einde de zaak niet reeds gebragt worden uit haar geheel.

Ik vind mij thans genoodd tot het gedeelte mijner rede, meer bijzonder de aandacht van U Ed. Mog. waardig. Deszelfs ernstige aard noopt mij, om, met ter zijdestelling van alle uitweidingen en redeneringen, in de vervulling mijner taak uitsluitend te blijven stilstaan bij de daadzaken en geene andere taal te voeren, dan die der strenge geschiedenis.

De vertrouwelijke openingen aan de hoven van Berlijn, Warschau en Petersburg, in mijne laatste mededeeling aangekondigd, hebben de volgende strekking. De Nederlandsche Regering, op dien walle mogelijke uitwegen zorgvuldig onderzocht te hebben, had zich

bevat tot het denkbeeld eener voorloopige uitvoering der 21 artikelen, in het eerste jaar der onderhandelingen door de Londensche conferentie, als bevattende billijke voorwaarden van scheiding aanbevolen.

De voorloopige uitvoering zoude plaats hebben, onverminderd de rechten van den iegelijk, en onder voorbehoud eener slotnegotiatie met de Mogendheden, bestemd tot het beramen eener eindschikking. Alvorens echter aan dat ontwerp gevolg te geven door eene bepaalde opmerking aan de vijf hoven, wenschte het 's Gravenhaagsche kabinet vooraf in vertrouwelijk overleg te treden met die van Oostenrijk, Pruisen en Rusland.

Ditmaal, gelijk te voren, is de regering in hare pogingen te leur gesteld geworden, en heeft zij van het geopperde denkbeeld, zoo zeer geschikt om de afdoening voor te bereiden, niet de vruchten geplukt, welke zij er met vertrouwen van had te moeten gezien. Rusland wel is waar toonde zich bereid om het voorstel te Londen te laten ondersteunen, maar zoowel te Petersburg als te Weenen en te Berlijn werd het ongunstig beoordeeld, even als Ward er slechts een nieuwe provisionele toestand van zaken van te wachten. Oostenrijk en Pruisen verklaarden zich dan ook ongenegen om er toe mede te werken, daarenboven verlangende, dat het vraagstuk van het grondgebied in het Limburgsche voor af ten voordeele van het Duitsche Bondgenootschap zoude worden uitgelegd.

De Regering haar aldus ook dit hulpmiddel ziende ontvallen heeft, na voor de laatste maal alle de denkbare kansen en pogingen in de schaat van 's Rijks bestuur gelegd te hebben, met de volle bewustheid van, te midden der onverdiende moeilijkheden door ondankbaarheid en geweld, door verkrachting en verscheuring der heiligste traktaten, en door opoffering van Europa's dierbaarste belangen, aan het vaderland berokkend, de haar opgelegde plichten, zonder te wankelen, doch levens beraden, vervuld te hebben, tot den stap besloten, vervat in de volgende nota, welke aan den Nederlandschen gezant te Londen, ter inlevering aan de Londensche conferentie, is afgezonden: (Deze Nota uit het oorspronkelijk Fransch vertaald, is reeds in ons vorig nummer medegedeeld).

Te gelijktijd doet de Nederl. Regering te Weenen en te Berlijn verklaren, dat wat betreft de zeven eerste Artikelen de Koning toestemt om die aan te nemen op den voet eener schadevergoeding in grondgebied voor het Duitsche Bondgenootschap in het Limburgsche, welke het onderwerp zal worden eener bijzondere onderhandeling. Zijner Majesteit met hetzelfde, van het beginsel uitgaande, dat de oude bezittingen van het gemeenbest der vereenigde Nederlanden, in het Limburgsche, noch tot het equivalent hetwelk het afgestane gedeelte dier bezittingen zal vervangen, alles onverminderd het in 1834 te Weenen geopperde denkbeeld, volgens welken de hooge belanghebbende partijen zouden zoeken zich te verstaan over eenen dubbelen band met het Koninkrijk der Nederlanden, en met het Duitsche Bondgenootschap van het tot schadevergoeding van Duitschland bestemde grondgebied.

Zie daar, Edel Mogende, Heeren, wat eene harde noodzakelijkheid mij oplag aan Neerlands vertegenwoordigers te openbaren. Ik eerbiedige te zeer de gewaarwordingen, waarmede het zal zijn aangehoord, om haar te storen door bijgevoegde beschouwingen, en hoe zoude ik het wagen, mij over den afstand heenste plaatsen, op welken alleen groote gebeurtenissen kunnen beoordeeld worden. In het karakter dergenen, wier rampzalige gevolgen het rijk der Nederlanden en het evenwigt van Europa zoo gevoelig geschokt hebben, zal het nageslacht zich niet vergissen. Het draagt den nootlottigen stempel der ontzenuwde, beginsellooze staatkunde, en der daaruit voortgesproten onheilen van onzen tijd.

Van de bijlagen, overgelegd bij de bovenstaande aanspraak aan de Staten-Generaal in het comité, laten wij hier den voornamen inhoud volgen:

In een brief van 20 December 1837 wordt, ingevolge de bij den gezant inkomende bevelen van den Nederlandschen Minister van buitenlandse zaken herinnerd, dat de gebeurtenissen in Luxemburg plaats hebbende, van het hoogste staatkundig gewigt waren, dat elke poging om het Grünenwald te vellen, onder de bescherming eener militaire magt, hetzij die magt bestaat uit Hollandsche troepen, of uit Bondstroepen, handelende ten behoeve van den Koning Groot-Hertog, zoude beschouwd worden als eene inbreuk op het statu quo, dat tot nu toe is geëerbiedigd geworden, en hoven dien ook eene rechtstreeksche schending, zoude zijn van de conventie van 21 Mei 1833, waaraan Groot-Brittannië deel heeft genomen; en dat het onophelderende artikel, aan die conventie toegevoegd, bijzonder bepaalde, dat zij ook uitdrukkelijk tot het Groothertogdom Luxemburg zoude uitgestrekt worden.

Abbrerden werd herinnerd, dat Z. Exc. de Nederlandsche Minister

Leweerde, dat het vraagpunt alleen administratief was; dat het een Duitsche kwestie was; dat de troepen, wierden zij gedrongen te ageren, zulks zouden doen onder de autoriteit en in den naam van de bondsvergadering, en niet de Groot-Hertog enz.

De gezant verlangde voorts de verzekering te verlangen, dat de Koning Groot-Hertog het er stellig voor hield, dat de bondsvergadering, in elk geval, striktelijk hare handelingen moest beperken tot het binnenste rayon van de vesting; dat hij zulks aan zijne regering zou bekend maken, hetgeen hij niet te meer gaderen zou doen, daar hij vertrouwt, dat iedere stap, hoe gering ook, waartoe de Koning mogt overgaan tot bewaring van den vrede in Europa, door zijne regering naar waarde zal geschat worden."

De gezant zegt al verder in dit stuk, dat, indien geweld met geweld te keer werd gedaan, gelijk ontwijfelbaar het geval zal zijn, de stand der kwestie zoodanig zou verergerd waren, dat eene voldoende oplossing allermoeijelijkst zou worden. Hij dringt nog, onder beroep van de staatkunde en menscheijvendheid des Koning-Groothertogs, aan, althans op eene geringe schorsing van de operaties in Luxemburg, onder afwachting van vriendschappelijke ophelderingen, welke hij vertrouwde dat zouden volgen. Hij eindigde aldus: „Wat ook het geval moge zijn van het vertoog, hetwelk ik nu doe in naam van de Britsche regering, ik zal het genoeg hebben van te bewijzen, dat, terwijl wij op den Koning der Nederlanden, en op hem alleen, het oog gevestigd hebben voor de getrouwe nakoming der conventie van 1833, zoodanig als dezelve, bij een ophelderend artikel, bepaaldelijk tot het groothertogdom is uitgestrekt, geene moeite door het Britsche gouvernement is geargand geworden, om een uitstel te erlangen ter overweging van zulke bewijsgronden, als mogten aangevoerd worden; en indien ongelukkiglijk eene botsing mogt plaats hebben, kunnen de gevolgen, zoodanig zij ook mogten zijn, niet aan de Britsche regering toegeschreven worden.

Het antwoord des Nederlandschen Ministers van buitenlandse zaken van 22 December strekt andermaal ten bewijze, dat eene houthakking in het Grünenwald niets gemeens had met de conventie van 21 Mei 1833, en dat de kwestie eene Duitsche was, in welken zin de dépêche van den Nederlandschen gezant te Londen te dezer zake beantwoord was.

De Engelsche gezant te 's Gravenhage zond aan Z. Exc. hierop, nog denzelfden dag, het volgende schrijven: „Ofschoon het met grootten tegenzin is, dat de ondergeteekende, Harer Groot-Britt. Majesteits buitengewoon gezant en gevolmachtigd minister bij het Hof der Nederlanden, bespeurt, dat hij de laatste hoop moet opgeven om van het gouvernement van Zijne Nederlandsche Maj. eene order te verkrijgen tot uitstel van de houthakking in het Grünwalder woud, kan hij de ontwikkelingen niet betreuren, in welke hij het van zijnen pligt gerekend heeft te treden, dewijl hij daardoor de gematigdheid van het Britsche gouvernement nog duidelijker heeft doen uitkomen.

„Vindende, dat alle zijne pogingen vergeefsch zijn, gaat de ondergeteekende over tot het volvoeren der bevelen, die hij ontvangen heeft, door een plegtig protest in te brengen tegen elke handeling, welke de overeenkomst van den 21 Mei 1833 zoude kunnen schenden.

„De ondergeteekende verklaart verder, dat het Britsch gouvernement niet kan aannemen, dat Zijne Nederlandsche Majesteit de vrijheid heeft bondgenootschappelijke troepen op te roepen om onder de bevelen der Groot-hertogelijke overheden zoodanige vijandelijkheden te plegen, waartoe hij de vrijheid niet bezit Nederlandsche troepen te gebruiken; en mogten ongelukkiglijk uit het gedrag van die overheden vijandelijkheden voortspruiten, dan moet het Britsch gouvernement dat der Nederlanden beschouwen als verantwoordelijk voor alle de gevolgen.

„Hooszer de ondergeteekende in de noodzakelijkheid is aldus duidelijk de gevoelens van zijn gouvernement kenbaar te maken, hoopt hij evenwel steeds, dat, bij rijpe overweging, Zijne Ned. Maj. moge overgehaald worden tot het nemen van zoodanige maatregelen, als geschikt zijn, om die onheilen voor te komen, die, wanneer dezelve plaats hadden, volgens des ondergeteekenden overtuiging, het eerst door Zijne Ned. Majesteit zouden worden betrouwd.

Het antwoord van Z. Exc. den baron Verstolk van Soelen, op dit schrijven volgde den 25 December, waarin wordt teruggevoerd op 's Ministers nota van den 22 te voren, en ten slotte het volgende gezegd:

„Het 's Gravenhaagsche kabinet aarzelt niet, het gevoelen van het Britsch bewind te deelen, dat Z. Ned. Maj. niet vrij is in het oproepen van bondgenootschappelijke troepen om onder de bevelen van de groothertogelijke overheden de vijandelijkheden te plegen; waartoe men geene Nederlandsche troepen zou mogen gebruiken, doch Z. M. meent, dat de overeenkomst van 1833 Hoogst denzelfden

geenzins zou heetten, Nederlandsche troepen te bestemmen om in de vesting Luxemburg en haren kring garnizoen te houden; en in dien het ophelderend artikel uitdrukkelijk het gedeelte des lands vermeldt, hetwelk voorloopig door de Belgische troepen is bezet, en om aan te duiden, dat hetzelfde geenzins het looncel van nieuwe vijandelijkheden zoude kunnen worden, ziet Z. M. vergeefs hoe en waar vijandelijkheden zouden gepleegd zijn als het bestuur een boom laat vallen ter plaatse, alwaar zich de Belgische troepen niet bevinden en niet mogen komen, dat is in het binnenste van de vesting Luxemburg en haren rayon, ten zij men voor eene hervatting van vijandelijkheden van de zijde des Konings hield de verdediging van de gezegde vesting door de Duitse of Nederlandsche troepen legen eenen aanval van den kant der Belgen."

Onder dagteekening van den 30 December verklaarde hierop de Britsche gezant, dat door zijne regering geen onderscheid tusschen den krijgskundigen kring der vesting en het overige van het Groothertogdom Luxemburg wordt erkend; dat het Nederlandsche Gouvernement wel behoorde te weten, dat de krijgskundige kring niet is een grondgebied aan het bondgenootschap toe behoorende, en dat de bondsvergadering geen burgerlijk gezag of rechtsmagt binnen dien kring, noch zelfs binnen de stad zelve, bezit; dan in den tegenwoordigen voorloopigen stand van zaken de Groot-Hertogelijke overheden de stad besturen, en de Belgische autoriteiten, alles wat buiten de stadspoorten ligt; dat de bondsvergadering niets voorgenomen te maken heeft met het Grünwald, hetwelk sedert de omwenteling van 1830 door de Belgische overheden is beheerd en verzorgd; dat het nu behandeld wordende vraagstuk is, of de autoriteiten van den Groothertog binnen de vesting zullen trachten de Belgische overheden buiten de stad het beheer van het Grünwald te ontwringen, en de bondgenootschappelijke troepen zullen opvorderen, om hen door kracht van wapenen bij te staan in zoodanige aanvallende verstoring van het status quo. — Voorts wordt bij deze nota het protest van den 22 December ingetrokken en een ander daarvoor in de plaats gesteld, wordt weder verklaard, dat elke vijandelijkheid zal worden beschouwd als eene openbare schending der overeenkomst van 1833, de Koninggroot-Hertog verantwoordelijk gesteld voor alle gevolgen, welke daaruit mogten voortvloeijen; en wordt eindelijk, het afschrijven van eenen brief van Lord Palmerston overgelegd.

Het verbeteld protest, den 22 December uit 's Gravenhage gedagteekend, drukt „het innig leedwezen en de verwondering van de Britsche regering uit, dat de groothertogelijke overheden in de stad Luxemburg hebben aangekondigd, om aan de Belgische autoriteiten in een gedeelte van het groothertogdom de administratieve werkzaamheden te ontwringen, welke deze sedert de Belgische omwenteling van 1830 hebben uitoefend, en dat de overheden zich tot de bondgenootschappelijke bezetting in de vesting gewend hebben, om hen te ondersteunen." Deze handelwijze wordt voorgedragen als eene openbare schending van de overeenkomst van 1833. Hierna wordt gezegd, dat het onmogelijk is eenig onderscheid toe te laten tusschen vijandelijkheden begaan door troepen in soldij van den Groothertog, en vijandelijkheden gepleegd door de bondgenootschappelijke bezetting op aandrang van de Groot-hertogelijke overheden in de stad; dat de Britsche regering geneigd is te gelooven, dat buiten de goedkeuring van de regering des Konings Groot-hertogs tegen de overeenkomst van 1833 is gehandeld; maar dat in allen gevalle hij, Britsch gezant, elke vijandelijkheid als openbare inbreuk op de overeenkomst van 1833 moet beschouwen, en Z. M. de Groot-hertog verantwoordelijk was voor alle daaruit voort te vloeijen gevolgen.

De brief van Lord Palmerston was van den 17 December 1837 gedagteekend, in gelijken geest als het even vermelde protest gesteld; ten slotte, wordt daarin, naar aanleiding van een onderhoud, hetwelk de Engelsche minister met onzen gezant, den heer Dedel, te Londen gehouden had, gezegd: „Ik betuigde, dat ik bezwaarlijk gelooven kon, dat de door mij bedoelde handelingen in Luxemburg goedgekeurd waren geworden door Zijne Nederlandsche Majesteit, op dat ik, had deze goedkeuring werkelijk plaats gehad overtuigd was, dat het Nederlandsche gouvernement aan deze aanleggenheid niet die opzettelijkheid gewijd had, welke haar gewigt vereischte. — Ik verzocht hem [den heer Dedel] echter, dat hij met den post van heden aan zijne regering over deze zaak schrijven, en derzelver ernstige aandacht daarop vestigen zou; haar te verzekeren, dat de beoogde handelingen ongetwijfeld wederstand zouden ontmoeten, indien men die mogt beproeven; dat geweld met geweld zal worden gekeerd; dat eenmaal door den Koning Groothertog in het Grünwald begonnen vijandelijkheden voorzeker niet zullen beperkt blijven tot den engen omvang van dat woud, en dat Zijne Nederl. Maj. verantwoordelijk zal worden voor alle mogelijke gevolgen, welke zij ook zijn mogen, die zouden voortvloeijen uit eenen oorlog door Zij-

ne Maj. begonden met registreeksche verkrachting van Hoogstedes zelfs plechtige verbindtenissen. — Ik verzocht uit dien hoofde den heer Dedel zijne Regering uit te noodigen om te verwijlen, en niet onberaden en plotseling sropens eene schijnbaar op zich zelve zoo onbeduidende zaak tot eenigen stap over te gaan, welke tot de ernstigste en gewigtigste gevolgen zoude kunnen leiden."

(Vervoly hierna.)

— Men verneemt dat H. D. H. Mevrouw de Prinses van Saxon Weimar, wier reize naar Rome reeds te Nijmegen opgehouden werd door de ongesteldheid van een der jonge Prinsen, thans zelve te Avignon door eene zinking op de horst is aangelast geworden. Z. D. de hertog van Saxon Weimar, die zich te Napels bevond, heeft die hoofdstad met zijnen oudsten zoon, Prins Willem, verlate, om zich naar Avignon bij de hertogin te begeven, wier toestand echter tot nog toe geen zorg baarde.

Hetzelfde blad zegt uit eene zekere bron te hebben vernomen, dat met der daad de Pruisische Groothertog troonopvolger op zijne aanstaande reis ook Holland zal bezoeken.

M I S S I E N.

Mgr. *Wilhelmus Clancij*, Bisschop van Oriens en Vikaris Apostoliek van het Engelsch Guiana, is onlangs uit Rome te Parijs aangekomen en vakk daart naar Engeland vertrokken. Deze Bisschop was tot Coadjutor van *Charles* benoemd op het tijdstip dat Mgr. *England* door den H. Vader met een verbod naar St. Domingo belast was, doch daar deze Missie aldaar gevestigd niet gekomen had, hetwelk men daartvan kon verwachten en Mgr. *England* zich alteen met de zorg van zijn bissdom moest onledig houden, was Mgr. *Clancij* minder noodzakelijk te Charleston. De H. Stoel heeft op hem het oog gevestigd gehad voor het Vikariaat Apostoliek van het Engelsch Guiana, hetwelk nu eerst is opgericht. Het Engelsch Guiana was tot hiertoe onder de jurisdictie van Mgr. den Bisschop van *Olijmpus*, die op het eiland Trinidad zijne residentie heeft, en de Engelsche Antilles bestaart.

De H. Vader hiervan een afzonderlijk Vikariaat wijkende maken heeft in de bevoelien der Katholijken van dat land voorzien.

Het Engelsch Guiana bevat drie Provinciën Demerarij, Essequibo en Berbice. De bevolking wordt op ongeveer 100,000 zielen berekend, waaronder tot 10,000 Katholijken geteld worden, want men heeft ten dien opzichte geene stellige opgaven. Alles moet nog ingevoerd worden. Er zijn geene bekende scholen. Mgr. *Clancij*, den 1er van geboorte in de Cork geboren en heeft nog eenige Iersche Priesters en Zusters der Presentatie van Cork met zich mede te nemen om scholen op te rigten. Deze Missie is vol bezwaren en moeijelijkheden en Mgr. de nieuwe Bisschop zal allen ijver moeten aan den dag leggen, om de hinderpalen, die men voorziet, te boven te komen.

LETTERRUNDIGE AANKONDIGINGEN.

Door J. E. SOMMER en B. MULDER, boekhandelaren te Almelo en Leeuwarden, is alom verzonden:

BERIGT VAN INTEEKUNING

eener vertaling van het Gebedenboek, getiteld: proeve tot het gemakkelijker maken van het inwendig gebed, door den hoog eerwaardigen en hooggeboren Heere Baron GLEMENS, DROSTE ZU VISSCHERING, bisschop van Keulen.

G E L O O F S G E N O O T E N !

Wie zal niet grollig verlangen met den vromen geest van den oerbedwaardigen Keulischen Kerkvoogd nader bekend te worden, die niet aarzelde zijne vrijheid aan de stem zijn's gewelens ten offer te brengen, en zich volgaarne deszelfs verbanning van zijne dienbaarste kudde en betrekkingen uit liefde tot J E S U S en zijne kerk heeft getroost? Wie zal niet hartelijk wenschen een aandenken aan dien grootmoedigen Belijder te bezitten, ten einde, door zijne godsruedte voorlicht, niets hartelijker op aarde dan J E S U S C H R I S T U S aan te kleven. Hiertoe biedt zich eene schoone gelegenheid aan. Het gebedenboek, aan hetwelk zijn H. E. vele jaren arbeide, en eindelijk in 1833 als bisschop van Calama en Wijbisschop te Munster in het licht gaf, zal bevestigen, hoe innig hij van de liefde tot J E S U S steeds doordrongen was, en zijne overwegingen zullen ons leeren op welke wijze wij ons met God onderhouden moe-

De teekening blijft open tot het laatste dezer maand.

**De S. Op. E. E. N. I. G. E. der berigten Pag. 3. n. 1. ont-
geheel JESUS CHRISTUS de levens JESUS
(nam geheel over JESUS CHRISTUS te le-
ven.)**
Het prospectus was reeds alom verzonden, eer dit abnison-
dekt is.

Bij den Drukker en Uitgever dezer, zijn onder meer an-
deren, de navolgende WERKEN te bekomen:

Prælectiones Theologicae, quas in collegio Romano S. J. habebat L. PERONNE, e Societate Jesu, in Eod. Coll. Prof. editio Lovaniensis, diligenter emendata, et variis accessionibus ab auctore locupletata, vol. 1. ff. 8vo. Continet tractatum de vera Religione. f 1, 50.

PICONIO, Epistolarum B. Pauli Apostoli triplex expositio, 6 vol. 12o. Par. f 12, 20.

GUILLOIS, (M.) Recherches sur la Confession Auriculaire, 2 vol. 8vo. Par. f 20.

ŒUVRES COMPLÈTES DE BOSSUET, édition de Mousaux, édition publiée sur celle de Versailles, 12 vol. grand in 8o, à deux colonnes, sur papier sup. fin.

Cette nouvelle édition, imprimée à Paris, avec la plus grande exactitude, est ornée d'un beau portrait de l'auteur; elle se distingue aussi de toutes celles qui ont été publiées jusqu'à ce jour, tant pour l'exécution que pour la modicité du prix. f 40, 00.

RÉPERTOIRE universel et analytique de l'Écriture Sainte, contenant tout le texte sacré, selon l'Ordre alphabétique des sujets d'Histoire, de Dogme, etc. Ouvrage conçu sur un plan entièrement neuf, par l'Abbé P. MATALENIE, 2 vol. gr. 8vo. Paris 1837. f 14, 00.

S. JEAN CHRYSOSTOME, Grec et Latin, 13 vol. grand in 8vo à deux colonnes, en 26 Livraisons, d'environ 500 pages. Chaque Livraison de f 7, 00.

S. AUGUSTIN, 12 vol. grand in 8vo à deux colonnes, en 12 Livraisons, d'environ 500 pages. Chaque Livraison de f 4, 00.

XIV Livraisons ont paru.

COMPANS, Traité des Dispenses de Collet, avec la Dissertation de M. Carrière sur la réhabilitation des mariages nuls. 2 vol. in 8vo. br. f 6, 00.

COUSTANT, Epistolæ Romanorum Pontificum à S. Clemente usque ad Innocentium III. Tom. 1 et unic. Parisiis 1721. in fol. rel. f 16, 50.

QUILLIATI, Theologia moralis. Venetiis 1800. 2 tom. 1 vol. in 4to. f 8, 50.

S. JESUS, Commentarius in Litteras Scripturæ. Parisiis 4 tom. 2 vol. in fol. rel. f 11, 50.

FERRARIS, Bibliotheca Canonica, Moralis, Theologica Venetiis 1782. 10 vol. in 4to. rel. f 50, 00.

GAZZANIGA, Prælectiones Theologicae. Bassani 1831. 9 vol. in 4to. rel. f 25, 00.

LA LUZERNE, Instructions sur le Rituel de Langres, édition revue par M. Affre. 3 vol. in 12v. br. f 3, 75.

La collection complète des Œuvres de St. Evremond, forme 24 vol. in 12v. br. f 22, 50.

LIEBERMAN, Theologia Dogmatica. Nova editio. 5 vol. in 8vo. br. f 12, 00.

PALLAVICINI, Historia Concilii Tridentini. 1775. 3 tom. 1 vol. in fol. br. f 17, 00.

PETRAE, Commentarius ad Constitutiones Apostolicas, etc. Venetiis 1741. 5 tom. 2 vol. in fol. f 25, 00.

PONTAS, Dictionnaire des Cas de conscience, revu par Collet. Paris 1771. 2 vol. in 4to. f 11, 50.

SANCHEZ, De Matrimonio (différentes éditions); in fol. f 11, 50.

SEMELIERE, Conférences de Paris sur le mariage, l'usufruit, etc. 10 vol. in 12o. f 16, 50.

SILVIA, Opera Omnia Parisiis 1714. 6 vol. in fol. rel. f 27, 00.

S. THOMAS, Aquinatis Opera Omnia, cum notis de Rubens, Venetiis 1775. 28 tom. 15 vol. in fol. rel. f 110, 00.

— Summa Theologica curis ac Dissertationibus de Rubens illustrata. Venetiis 1787. 7 tom. 4 vol. in 4to. rel. f 28, 00.

ZALLINGER, Opera Omnia Juris Canonici et Juris Moralis. Roms 1832. 5 vol. in 8vo. br. f 25, 00.

ZAMBONI, Collectio declarationum S. Congr. card. Concilii Tridentini interpretum, addunt Const. Apostolicas, etc. opus Alphabetico ordine. Vienna et Roma 1832. 8 vol. in 4to. rel. f 82, 00.

J. L. BERTI, Opus de Disciplinis Theologicis, cum Supple- mento L. M. Bazzi, editio novissima. Bassani 1792. 10 tom. 5 vol. in 4to. rel. f 52, 50.

CARDELLINI, Decreti authentica sacrorum rituum Congregationis, ab Anno 1588 ad 1829. Roma 1829. 7 vol. in 4to. br. f 50, 00.

HOUDRY, Bibliothèque des Prédicateurs. Lyon 1715 et années suivantes. 29 vol. in 4to. Collection compl. f 110, 00.

SABATIER, Bibliotheca Sacrorum Latinae versionis antiquae etc. Parisiis 1731. 3 vol. in fol. rel. f 24, 00.

MARKTBERIGTEN

Graanprijzen te Eindhoven, den 17 April 1838:

Haver f 4-80 à 0-00
Het Nederlandsche pond Boter - 2-40 à 0-00
de 4 Nederlandsche ponden Roggebrood 29 Cents. - 0-50 à 45-0

BUITENLANDSCHE BEERSPRIJSEN.

Te Parijs waren den 16 April de fondsen genoteerd 5 pCt. 108,75; 3-81,45; Nap. r. 100,10; Sp. Ard. 214; Port. 203, 1/2; R. 102, 1/2.
Te Antwerpen waren de fondsen den 16 April genoteerd Belg. 102; O. Met. 106, 1/2; Sp. Ard. 187, 1/2; Nap. r. 92; Koers 101; Cert. te Antw. 100; Wiss. op Antw. van Rott. 3/2 pCt. v. pap. en last van Antw. op Antw. 100.

B. I. N. N. E. N. L. A. E. N. D. S. I. C. H. E. B. E. U. R. S. A. P. R. A. J. Z. E. N.
Maandag 18 April, ten vier ure.
Werk. Sch. 2 1/2 pCt. 54 1/2, 1/16, 5/8 Dito 5 pCt. 101 1/2, Kans. f. 25, 1/2; Amort. Synd. f. 1 pCt. 96 1/2; Hand. 180, 185; Dnt. f. 100 Arde van 85 p. st. 18 1/2; 10 Braz. 78 1/2.

PREIS-COURANT DER EFFECTEN TE

	Laagste Koers	Hoogste Koers	toes
Engelsche Obligat. te Lond. 3	104 1/2	105 1/2	105 1/2
NAPELS, Cert. bij L. et R. 5	105 1/2	106 1/2	106 1/2
Dito bij Albani, et C. 5	105 1/2	106 1/2	106 1/2
Leen van de Staat te Lond. 5	105 1/2	106 1/2	106 1/2
Aandelen, Tavoljere... 3	105 1/2	106 1/2	106 1/2
Dito te Parijs... 3	105 1/2	106 1/2	106 1/2
Russ. Obl. Dito... 5	105 1/2	106 1/2	106 1/2
Dito 1840... 5	105 1/2	106 1/2	106 1/2
Cert. bij Dito... 5	105 1/2	106 1/2	106 1/2
Obligat. te Lond. 5	105 1/2	106 1/2	106 1/2
Certificat. te Hamburg 5	105 1/2	106 1/2	106 1/2
Inschrijving in Amst. 6	105 1/2	106 1/2	106 1/2
Certificat. van Dito... 6	105 1/2	106 1/2	106 1/2
Polen, Aand. Lot. 300.	105 1/2	106 1/2	106 1/2
500.	105 1/2	106 1/2	106 1/2

AMSTERDAM, Den 15 April 1838.

	Laagste Koers	Hoogste Koers	toes
PAARISSEN, Dito Dito... 50	104 1/2	105 1/2	105 1/2
Negot. Lond. 100... 100	104 1/2	105 1/2	105 1/2
OOEREN, Aand. L. 100	104 1/2	105 1/2	105 1/2
Dito... 100	104 1/2	105 1/2	105 1/2
Metaal... 100	104 1/2	105 1/2	105 1/2
Dito... 100	104 1/2	105 1/2	105 1/2
Dito te Lond. gen... 5	104 1/2	105 1/2	105 1/2
Dito... 2 1/2	104 1/2	105 1/2	105 1/2
Wiss. Bank Goll. et C. 5	104 1/2	105 1/2	105 1/2
N. Weener Aand. f. 500	104 1/2	105 1/2	105 1/2
DENEMARK, L. te Lond. 3 pCt.	104 1/2	105 1/2	105 1/2
BRAZILIEN, Dito Ritsch. 5	104 1/2	105 1/2	105 1/2
DAEMSTADT, Aand. bij Lon.	104 1/2	105 1/2	105 1/2
Russ. Fr. Aand. 500 fr.	104 1/2	105 1/2	105 1/2
Dito 100 fr.	104 1/2	105 1/2	105 1/2

Te s. Hertogenbosch, bij D. A. DE ROOY, Boek- en Courantdrukker